

Nr 327

Av herr Ohlin m. fl., med förslag till förstärkning av folkskolans arbetsmöjligheter under övergångstiden.

Den obligatoriska undervisningen i rikets folkskolor omfattar enligt folkskolestadgan sju årsklasser. Då särskilda förhållanden därtill föranleder kan skoldistrikt efter Kungl. Maj:ts tillstånd inrätta flera än sju årsklasser.

Denna tillståndsmöjlighet har i inte obetydlig utsträckning begagnats. Sålunda redovisar realskoleutredningen (SOU 1955:53) att år 1954 hade 27,6 % av lärjungeantalet 8-årig skolplikt. Över 225 000 barn tillhörde distrikt som föredragit att införa längre skolplikt än sju år.

Utbyggnaden av skolåldern ovan de sju — med 8:e och 9:e klass — är ej jämnt fördelad över landet. Städerna har i större utsträckning än landsbygden infört 8:e klass. Av de nämnda 225 000 eleverna tillhörde omkring 190 000 städer. Önskvärt är att denna förlängning av skolplikten mera allmänt genomfördes, där de lokala förhållandena så medger, dels med tanke på att bilda en mjukare övergång till den förlängning av skolplikten, som ett införande av enhetsskolan innebär, dels också med tanke på att ett större antal elever bör komma i åtnjutande av en förlängd skolgång, som bättre satte dem i stånd att övergå i samhälls- och arbetslivet.

Denna senare synpunkt kan sättas i sammanhang med de under vårriksdagen 1956 fattade besluten om realskolan under övergångstiden genom införande av den treåriga realskolan som huvudform och med statsbidrag till realskolebyggnader, allt syftande till att öka möjligheterna för svensk ungdom att vinna inträde i högre skolor och så småningom förvärva realexamen eller normalskolekompetens.

Folkskolan kommer dock under övergångstiden alltjämt att ha uppgiften att vara den enda skolan för den större delen av svensk ungdom. Det är angeläget att denna uppgift fullföljes väl. Folkskolans behov får inte komma i skymundan för de i och för sig berättigade krav som reses av de högre skolformerna. Med detta som bakgrund och utgångspunkt vill vi framföra en del erinringar och framställa konkreta förslag, som syftar till en förstärkning av folkskolans arbetsmöjligheter.

Lokalbristen

Bristen på lokaler av skilda slag är inom folkskolan alltjämt besvärande. Genom oppmuntran till rationalisering i syfte att förbilliga skolbyggnadsverksamheten liksom genom att följa vårt förslag av i fjol om uppförande utanför byggnadskvoten av klassrumspaviljonger i lämplig utsträckning har

statsmakterna nu skapat något förbättrade möjligheter. Det är av hög angelägenhetsgrad att gå vidare på den inslagna vägen. Genom fortsatta initiativ från skolöverstyrelsens sida bör en serietillverkning av klassrumspaviljonger åstadkommas och övrigt rationaliseringsarbete intensifieras i enlighet med våra förslag i motion II: 513 vid 1956 års riksdag.

På grund av elevavgången till teoretiska skolor efter sjätte klass bör undervisningen för eleverna i folkskolans högre klasser ges en mera praktisk inriktning. Det är därför nödvändigt att förse folkskoleanläggningarna med *verkstadslokaler* av mera avancerad art än de traditionella trä- och metallslöjdslokalerna. Vi anser det synnerligen angeläget att sådana lokaler för folkskolans högre klasser ur statsbidragssynpunkt likställes med enhetskolans. Bidrag till anskaffande av exempelvis verkstadsmekanisk bänkutrustning bör sålunda utgå till skoldistrikt som genom ny- eller ombyggnad kan skapa förutsättningar för förberedande yrkesutbildning, för vilken sådan utrustning erfordras. Vi förutsätter då givetvis att ett sådant lokalarrangemang kan godkännas av skolöverstyrelsen med hänsyn till den mera långsiktiga skolplaneringen för distriktet.

Bristen på *gymnastiksalar* i våra folkskolor var stor, ca 2 000 salar, redan före senaste världskriget. Genom de byggnadsrestriktioner, som tillämpades under åren 1942—1952, drabbades ämnet gymnastik med lek och idrott särskilt hårt. Under nämnda tid byggdes endast ett fåtal gymnastiksalar, under det att behovet av andra specialsalar, såsom för slöjd och naturkunnighet, blev bättre tillgodosett. Även ett antal samlingssalar uppfördes under nämnda tid. Detta har lett till att gymnastiken, som har sin givna plats på skol-schemat bredvid andra övningsämnen, blivit hänvisad till provisorier i klassrum, samlingssalar och andra tillgängliga utrymmen. Förutom att dessa utrymmen i regel är olämpliga för gymnastik genom sin utformning, saknar de vanligen omklädningsrum och dusch; det senare ett komplement, som numera får sägas vara ofrånkomligt i samband med kroppsövningar. I större skolanläggningar tillkommer dessutom att även de provisoriska gymnastikutrymmena är otillräckliga, varför klassavdelningarna är hänvisade till utomhusövningar på de schemabestämde gymnastiklektionerna. På grund av vårt klimat förekommer relativt långa perioder, då lek- och idrottsövningar inte kan bedrivas utomhus. I mindre skolanläggningar har man börjat använda bespisningssalar såsom provisorier för gymnastik, en anordning som rekommenderas av skolöverstyrelsen under förutsättning att golven belägges med plastbehandlat material och att möblerna genom sin konstruktion är lätta att ställa undan, men med förbehåll att sådana provisorier endast bör komma i fråga beträffande B: 1 och lägre skolformer, som kommer att avvecklas. Från skolöverstyrelsens sida anses däremot, att alla A-skolor med låg- och mellanstadium, de blivande centralskolorna (även gymnasieskolorna) samt B: 1-skolor, som tenderar till A-skolor, skall ha gymnastiksalar.

Från hösten 1952 till och med året 1956 har 258 byggnadstillstånd för gymnastiksalar utfärdats, vilket innebär 290 nya gymnastiksalar. Under

denna sistnämnda period har sålunda byggts fler gymnastiksalar per år än före krisen. Men för närvarande fattas 550 gymnastiksalor i skolor, byggda under åren 1942—1952, varav 110 i Stockholm, en allvarlig brist med tanke på gymnastikens pedagogiska betydelse. Gymnastiken är en nödvändig motvikt mot det stillasittande arbetet i skolan genom att den systematiskt genomarbetar och rättar till barnens fysik under uppväxtperioden. Genom den moderna gymnastikens starkt lustbetonade utformning bidrar den också till arbetsglädjen hos barnen i skolan. Skolöverstyrelsen rekommenderar numera gymnastikanläggningar, vilka genom rörliga mellanväggar kan förvandlas till mindre idrottshallar och även kan komma till användning som samlings-salar genom att golven är belagda med plastbehandlat material. Dessa anläggningar kan sålunda även komma den omgivande bygden till godo som samlingscentra.

Kameral hjälp på folkskoleexpeditionerna

På grund av beslutet om den pågående skolreformen befinner sig så gott som alla skoldistrikt för närvarande i en intensiv utvecklingsperiod. Planeringsarbetet för den nya skolorganisationen ledes i kommunerna i allmänhet av folkskolestyrelserna, vilkas expeditioner härigenom erhållit nya arbetsuppgifter. Då arbetsbördan redan tidigare varit omfattande, har frågan om förstärkning av folkskoleexpeditionernas personal blivit aktuell.

Det synes väsentligt, om man skall lyckas med den nya skolorganisationen, att skolledarna får tillräcklig tid för den pedagogiska ledningen. Tyvärr är så ej fallet just nu. På grund av att expeditionshjälp ej står till buds i tillräcklig omfattning tvingas överlärarna att syssla med enkla kontorsgöromål till förfång för viktigare uppgifter.

Många instanser har under de senaste åren påpekat dessa missförhållanden. Sålunda framhöll *kungl. skolöverstyrelsen* i Aktuellt nr 16—17/1953, att det vore nödvändigt att skoldistriktet toge frågan om skrivhjälp under omprövning.

1950 års lärarutredning fann, att det vore rimligt, att staten som villkor för erhållande av statsbidrag till överlärare ställde krav på att erforderligt kameralt bidrag beviljades för biträdeshjälp på skolexpeditionerna.

1951 års skolstyrelseutredning ansåg, att biträdeshjälp på skolexpeditionerna för närvarande icke ställts till förfogande i tillfredsställande utsträckning. I alltför stor omfattning utnyttjas skolledarna för dylikt arbete. Det är otvivelaktigt slöseri med statens och kommunernas medel, menar utredningen, när förhållandevis dyr arbetskraft måste användas för att utföra rena rutingöromål på skolexpeditionerna, såsom maskinskrivning, förande av elevförteckningar, uthyrning av lokaler, siffergranskning av räkningar etc., vilket bör utföras av billigare och för ändamålet utbildad arbetskraft, så att skolledarna till gagn för skolan kan frigöras för viktigare uppgifter. Blir så inte fallet förfelas en del av syftet med en bättre utbyggd skolledarorganisation.

I *Kungl. Maj:ts proposition* nr 182/1956 angående »skolväsendets lokala

och regionala ledning» uttalade chefen för ekklesiastikdepartementet bl. a. följande:

Enligt min mening är det av vital betydelse för hela skolledarorganisationen, att frågan om skolledarnas biträdes hjälp bringas till en acceptabel lösning. Effekten av de olika åtgärder, som vidtagits i syfte att skapa en tillfredsställande pedagogisk skolledning, går ju till väsentlig del förlorad om resultatet huvudsakligen blir att vi får expeditionsmän, som tyns av administrativa göromål. Om staten åtager sig huvudparten av kostnaderna för den fackliga ledningen, anser jag, att det från varje kommuns sida bör betraktas som ett självklart och skäligt åtagande att sörja för att de rent arbetstekniska förutsättningarna för skolledarna blir tillfredsställande ordnade. Så är i alltför stor utsträckning inte fallet.

Det sammansatta konstitutions- och statsutskottet yttrade med anledning av ovannämnda proposition följande beträffande skolledarnas skrivhjälp.

Slutligen får utskottet understryka departementschefens uppfattning angående behovet av kameral hjälp åt skolledarna. Funktionsdugligheten hos de nya skolstyrelserna är till stor del beroende av att dylik hjälp kan ställas till förfogande, icke minst krävs kvalificerad hjälp vid handläggningen av de ärendegrupper, som skall decentraliseras till skolstyrelserna. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet följer utvecklingen på området samt tager de initiativ, som kan anses påkallade.

Även från centralt kommunalt håll har man insett, att en förstärkning åt folkskolestyrelserna av de expeditionella resurserna måste åstadkommas. I *Landskommunernas tidskrift* nr 8/1956 framhålls bl. a. följande:

Enligt vår mening måste det ligga i varje kommuns intresse att tillse att dess överlärare ej belastas med rent rutinarbete i sådan utsträckning att de mera kvalificerade arbetsuppgifterna eftersättes. Överlärarna måste ges möjlighet att i erforderlig utsträckning ägna sig åt de till befattningen hörande huvuduppgifterna. Överlärarens lönesättning är också sådan att det givetvis måste vara dålig ekonomi att i alltför stor utsträckning belasta honom med enklare skrivgöromål, som kan utföras av billigare arbetskraft.

Slutligen har man även från föräldrahåll blivit medveten om det nödvändiga i att något åstadkommes i denna för skolan så viktiga fråga. I *Målsmännens riksförbunds tidskrift Barn* nr 7/1956 har bl. a. anförts:

Dessvärre måste man konstatera att statsmakterna på denna för skolans hela framtid vitala punkt visat en mycket ringa förståelse, ja man vågar nästan säga oförlåtlig likgiltighet. Denna kortsynta politik har helt naturligt fått till följd, att skolledarna överallt i landet för närvarande håller på att drunkna i alla administrativa göromål, vilka gör det alltmer omöjligt för dem att hinna med de långt viktigare pedagogiska uppgifterna med allt vad därtill hör, även av elevernas personliga omvårdnad och behövlig kontakt med målsmännen. När de nu dessutom ställts inför den svåra och maktpåliggande uppgiften att genomföra alla de nya reformerna, hotar situationen att bli ohållbar.

Här är synnerligen snar hjälp av nöden. Vad tjänar det över huvud taget till att årligen bevilja 100-tals miljoner till skolväsendets förbättringar, om man samtidigt inte anser sig kunna offra ens några 100-tal tusen kronor för att bereda skolledarna nödig tid att planlägga och leda nydaningsarbetet? Detta är väl om något dålig hushållning med kvalificerad arbetskraft.

Vid de *statliga läroverken* utgår för närvarande anslag till skrivhjälp enligt kungl. brev av den 15/6 1953 enligt följande normer:

	Fast belopp	Rörligt belopp	
—200 elever.....	200:—	6:— per elev	
200—500 »	1 400:—	14:— » »	utöver 200
500— »	5 600:—	9:— » »	utöver 500

Skolöverstyrelsen har i sina äskanden för redovisningsåret 1957/58 föreslagit en kraftig uppräknig av dessa belopp. Kungl. Maj:t föreslår i statsverkspropositionen för budgetåret 1957/58 provisoriskt en höjning om sammanlagt högst 20 % av summan av de för de olika läroverken beräknade anslagsbeloppen.

För *folkskolan* finns *tyvärr för närvarande inga som helst normer*. Detta har medfört att ett mycket stort antal skoldistrikt ej anslagit några medel för den kamerala hjälpen på folkskoleexpeditionerna. Detta framgår av nedanstående tabell uppgjord på grundval av en vid årsskiftet 1955/56 verkställd utredning.

Antal lärar- avd.	Antal uppg- lämn. distr.	Därav utan bidrag	med hjälp å an- nan exp.	med 1— 500	bidrag (belopp i kronor)					
					501— 1 000	1 001— 2 000	2 001— 5 000	5 001— 10 000	10 000— 20 000	mer än 20 000
— 9	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—
10—19	400	314	6	55	15	9	1	—	—	—
20—29	248	101	10	34	35	40	24	4	—	—
30—39	107	20	3	6	7	17	39	13	2	—
40—49	51	2	2	—	3	3	13	25	2	1
50—69	48	—	—	1	—	1	5	22	17	2
70—99	17	—	—	—	—	—	—	4	6	7
100—	16	—	—	—	—	—	—	—	4	12
Summa	893	443	21	96	60	70	82	68	31	22

Ungefär hälften av skoldistriktet saknar anslag till ifrågakvarande ändamål. I de övriga varierar anslagen i hög grad. Variationerna är på sätt och vis naturliga, då arbetsförhållandena i kommunerna är mycket skiftande till såväl omfång som innehåll. Detta faktum återspeglas i de flesta kommunala sammanhang, så även på skolans område. Faktorer, som här spelar in, är kommunens egenskap av tätort eller ej, inflyttning eller avfolkning, omfattningen av kommunikationerna etc., med andra ord kommunens struktur. Dessa förhållanden innebär, att det knappast är möjligt att beträffande här diskuterade problem fastställa annat än vissa statliga miniminormer. Det ankommer på kommunerna att sedan, för den händelse de lokala förhållandena så fordrar, därutöver anslå medel i den utsträckning, som visat sig vara nödvändig.

Att staten här träder in och tar initiativet till en enhetlig ordning synes dock vara ofrånkomligt. Detta kan t. ex. ske på så sätt, att statliga medel ställas till förfogande men att kommunerna samtidigt som statsbidragsvillkor åläggas att bidra med ett minst lika stort belopp.

En liknande konstruktion av statsbidrag är nyligen beslutad beträffande skolbiblioteksverksamheten, KK 30 juni 1955 (nr 506).

För läroverken har bidraget, som ovan nämnts, sammankopplats med elevantalet. Ett statligt anslag till kameral hjälp på folkskolexpeditionerna beräknat efter ett visst belopp per elev eller per läraravdelning skulle — under den ovan angivna förutsättningen att vederbörande kommun bidrager med lägst motsvarande belopp — kunna fixeras till en relativt blygsam summa. Då antalet elever i folkskolan i hela landet uppgår till 792 863 (år 1955), skulle den årliga utgiften vid ett bidragsbelopp om 2:50 kronor per elev för staten uppgå till ca 2 miljoner kronor.

Förstärkningsanordningar

Det stora barnantalet i klasserna har vi i olika sammanhang upptagit till behandling, och vi förutsätter att pågående undersökningar och utredningar i frågan med det snaraste resulterar i att kvarstående krisbestämmelser bortfaller. Därvid måste givetvis de synpunkter beaktas som vi anförde i de motioner vid fjolårets riksdag, I: 421 och II: 513, vilka föranledde riksdagsbeslutet. Vi vill särskilt understryka vikten av att Kungl. Maj:t vid sina förarbeten till de förslag som föreläggs 1958 års riksdag beaktar möjligheterna att genom ändring av *ex maximum* i skolor av B-typ förhindra nedflyttning av sådana skolor till lägre typ.

Handhavandet av ungdom i den ömtåliga pubertetsåldern är av kända och omvittnade skäl en vida besvärligare och tillika viktigare uppgift nu än förr. Utan att gå in på de stora problemen om ungdomens livsföring, ungdomsbrottsligheten och ungdomsfylleriet vill vi endast konstatera att skolan mer och mer har fått sig anförtrodd en rad undervisnings- och uppfostringsmoment som av gammalt ansågs höra hemmen till. Skall en lärare med utsikt till mera varaktig framgång lösa sina ansvarsfyllda arbetsuppgifter måste statsmakterna och skolans myndigheter så långt rimligt och skäligt är ställa medel till förfogande för läraruppgiftens lösande. Särskilt vill vi framhålla skolans fostrande arbete. Det stora barnantalet är redan nu ett påtagligt hinder. Lägges så därtill provisoriska och ibland rent olämpliga lokaler och — i 8:e och 9:e klasserna — enhetens splittring vid praktisk yrkesorientering och yrkesundervisning framstår svårigheten för klassläraren-klassföreståndaren än tydligare att upprätthålla den goda arbetsdisciplinen och det förtroliga samarbetet. I samband med beslutet om realskolan infördes förstärkningsanordningar i folkskolans 5:te och 6:te klasser i ämnena matematik och engelska för att ernå bästa möjliga resultat i dessa ämnen. Motsvarande anordning gäller också inom försöksverksamheten. Visserligen kommer flertalet elever i 7:de och 8:de klasserna ej att söka inträde i högre

skolor. Dock torde kunskapsresultatet i dessa klasser inte för den skull böra tillmätas ringare vikt, och med hänsyn till fostringsuppgiften bör likartade förstärkningsanordningar vara till fullo motiverade i folkskolans högsta klasser. Det bör undersökas vilka ekonomiska konsekvenser sådana anordningar skulle föra med sig för stat och kommun.

Förlängd skolplikt före enhetsskolans genomförande

Sedan riksdagen 1950 beslutade om försöksverksamhet med 9-årig enhetsskola, var intresset för den förlängda skolplikten mycket stort även i en hel del kommuner, som ej utgjorde försöksdistrikt. I de flesta av dessa hade man 7-årig skolplikt, och man menade att en naturlig övergång till den 9-åriga skolan vore att under övergångstiden inrätta 8-årig skolplikt (med ev. påbyggnad av ett frivilligt nionde år).

De kommuner, som hyste sådana planer, måste hos skolöverstyrelsen hemställa om att få särskild tim- och kursplan för den del av undervisningen, som låg ovanför de obligatoriska sju åren, fastställd. Några större svårigheter att få sådana planer godkända fanns ej. Härigenom skapades en rik flora av tim- och kursplaner för folkskolans högre klasser.

För att få ordning och reda på hithörande problem upprättade kungl. skolöverstyrelsen i samband med den nya undervisningsplanen för rikets folkskolor förebilder till timplaner för klasserna 7 och 8. Dessa avsåg »att underlätta utarbetandet av förslag till lokala timplaner för klasserna 7—9 i folkskola med flera än sju obligatoriska årsklasser samt för folkskolans högre avdelning (frivilliga klasser)». Dessa förslag skulle i vederbörlig ordning prövas av skolöverstyrelsen. Om ett skoldistrikt så beslutade, kunde dock förebilderna även direkt tillämpas. De till förebilderna hörande anmärkningarna skulle då gälla.

Som förebilderna innehåller flera alternativ kan man kanske tycka, att någon avvikelse ej skall vara behövlig, utan att möjligheterna att tillgodose lokala intressen och behov bör vara stora.

Så är dock ej fallet. Vissa svårigheter har förmärkts, då det gäller att i ett skoldistrikt införa obligatoriskt åttonde skolår. Svårigheterna har varit särskilt märkbara i medelstora och mindre kommuner.

Av föreliggande alternativ är det främst det som ger eleverna undervisning i ämnet yrkeskunskap, som intresserar skoldistriktet. Timantalet för detta ämne skall fördelas mellan yrketeori och yrkespraktik enligt följande:

	Timantal	Därav yrketeori	yrkespraktik
Alt. 2 a	12	3 (5)	9 (7)
Alt. 2 b	17	4 (7)	13 (10)
Alt. 2 c	13	3 (6)	10 (7)

(Siffrorna inom parentes avser timantalet, då undervisning i yrkeskunskap är anordnad i anslutning till handel.)

Svårigheterna är framför allt förbundna med undervisningen i yrkesteori, där timantalet, som av ovan framgår, kan omfatta mellan 3 och 7 veckotimmar.

Har man i ett distrikt med få läraravdelningar i klass 8 ett flertal yrkesönskemål av eleverna, är det ofta mycket svårt att finna den lärare, som är kvalificerad att undervisa i yrkesteori i samtliga yrken. Vissa skoldistrikt har på grund av dessa svårigheter begärt att få slopa yrkesteorien.

Denna utväg är dock inte att förorda då yrkesteorien behövs för att ge samling och stadga åt hela arbetet på den yrkesförberedande linjen. Den är en förbindelselänk till övriga teoretiska ämnen och ger, rätt bedriven, mening, mål och sammanhang åt yrkespraktiken. 1955 års undervisningsplan utvecklar ytterligare:

Allt för eleverna nytt och svårbegripligt som möter i yrkespraktiken tas upp och förklaras i sitt rätta sammanhang, effektiva arbetsmetoder och ändamålsenlig arbetsorganisation demonstreras och diskuteras.

Yrkesteorien kan emellertid enligt undervisningsplanens anvisningar kombineras för besläktade yrkesområden. Genom att gemensamma moment sammanföres kan det bli möjligt att meddela samtidig undervisning i yrkesteori för olika yrkesområden. Denna teori är också i många fall likartad för flera yrken.

Trots detta har det hänt att skoldistrikt uppgivit planerna på att inrätta obligatoriskt åttonde skolår med yrkeskunskap då man erfarit att skolöverstyrelsen ej gått med på någon som helst dispens i fråga om yrkesteorien. Detta är mycket att beklaga, då yrkeskunskapen har till uppgift att förbereda elevernas övergång till arbetslivet genom att i nära anslutning till yrkesvägledningen ge dem personliga erfarenheter i en förberedande yrkesutbildning och därmed också vissa praktiska och teoretiska kunskaper om yrkesområdet.

Denna övergång mellan skola och arbetsliv bör på allt sätt uppmuntras. Då lärartillgången synes vara det största hindret för en utveckling på detta område bör man undersöka om inte utökad vidareutbildning kan åstadkommas. Hela detta problemkomplex bör inom kort tas upp till behandling.

Vi finner det dock tills vidare tillräckligt att riksdagen gör ett uttalande om att vidgade dispensmöjligheter ges åt skoldistriktet vid utformningen av de lokala timplanerna speciellt med avseende på utformningen av yrkesteorien. Detta bör underlätta särskilt för mindre kommuner att utsträcka den obligatoriska skoltiden och samtidigt ge dem möjligheter att mera individuellt lösa problemen kring skolbarnens övergång till ortens näringsliv.

Skolpsykologerna

I ett till 1953 års skolpsykologutrednings betänkande bifogat uttalande angående behovet av särskilda skolpsykologer framhåller skolöverstyrelsen bl. a. följande:

De från inspektionsområden och läroanstalter framställda önskemålen om ytterligare specialutbildad personal för skolpsykologiska uppgifter visar, att behovet inom folkskolorna är stort.

Skolöverstyrelsen fortsätter:

Att närmare fixera det antal skolpsykologer, som skolan i sin helhet skulle behöva, anser överstyrelsen för närvarande ej möjligt. Helt allmänt kan sägas, att ett behov redan nu föreligger av minst en heltidsanställd skolpsykolog i varje inspektionsområde.

Skolöverstyrelsen bedömer alltså behovet av psykologisk expertis inom skolan som synnerligen kännbart och aktuellt. För att i någon mån täcka detta behov föreslog skolöverstyrelsen redan år 1953 i sina anslagsäskanden inrättandet av tre statliga skolpsykologtjänster. Detta förslag har dock trots att det återupprepats varje år sedan 1953 och nu senast i skolöverstyrelsens anslagsäskanden för budgetåret 1957/58 ännu inte upptagits i någon Kungl. Maj:ts proposition.

Det kan enligt vår mening icke längre försvaras, att ekonomiska resurser för att kunna tillgodose detta behov — framtvingat av utvecklingen inom skolans område — icke ställs till berörda myndigheters förfogande. Vi har i särskild motion upptagit våra förslag till påbörjat införande av skolpsykologorganisation.

Med hänvisning till vad i det föregående anförts hemställer vi,

a) att riksdagen beslutar att anslag för inredande av verkstadslokaler vid folkskolor från och med budgetåret 1958/59 skall utgå efter samma bestämmelser som gäller vid försöksverksamhet med nioårig enhetsskola;

b) att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om åtgärder i syfte att underlätta uppförandet av gymnastikanläggningar vid skolor, uppförda under tiden 1942—1952;

c) att riksdagen — likaledes i denna skrivelse till Kungl. Maj:t — framhåller vikten av att en mindre restriktiv praxis anläggs från och med budgetåret 1958/59 i fråga om tillståndsgivning till gymnastikanläggningar vid för folkskolan aktuella skolbyggen;

d) att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående anslag för skrivhjälp åt skoldistrikt samt övrig kameral hjälp på folkskoleexpeditionerna, varvid även prövas möjligheten av ett statligt bidrag per elev eller per läraravdelning;

e) att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om utredning angående införande av förstärkningsanordningar i folkskolans 7:e och 8:e klasser från och med läsåret 1958/59 i modersmålet och matematik intill tre timmar per vecka, då elevantalet överstiger 25;

f) att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om åtgärder i syfte att vidga dispensmöjligheterna vid god-

kännande av lokala tim- och kursplaner, i synnerhet vad avser yrkesteori, vid förlängning av den obligatoriska skolplikten utöver sju år.

Stockholm den 26 januari 1957

Bertil Ohlin

Wald. Svensson

Sven Wedén

Manne Ståhl

Per A. Johnsson

Ragnhild Sandström

Kastanjegården

Henning Gustafsson

Sven Gustafson

Gunnar Helén

i Skellefteå

i Göteborg

Innehållsförteckning till motionen nr 327

1. Inledning	1
2. Lokalbristen	1
3. Kameral hjälp på folkskoleexpeditionerna	3
4. Förstärkningsanordningar	6
5. Konsekvenser av förlängd skolplikt	7
6. Skolpsykologerna	8